

Esitelmä 24.1.2006 klo.18.00
 J. V. Snellman-luentosarja
 Oulu, Kaupungintalon juhlasali
 Kauko Kouvalainen, emeritusprofessori.

Snellman-suku ja Oulun kehitys

Kun tarkastellaan eri paikkakuntien historiaa, huomio kiintyy siihen, että ko. alueen kehitys on usein tavalla tai toisella kytkeytynyt johonkin aktiiviseen vaikuttajajaksilöön tai yksilöihin. Hämmästyttävän usein vaikuttajajoukko on noussut yhden tai harvojen yhteisöjen, konsernien tai jopa saman suvun piiristä. Kun ajattelemme Oulun kaupungin ja sen ympäristöalueiden yhteiskunnallista ja kulttuuritoimintojen historiaa, esiin nousee 1700-luvun lopulta alkaen nimi Snellman. Kun vuotta 2006 vietetään professori, senaattori Johan Vilhelm Snellmanin, suuren suomalaisen vaikuttajan elämäntyön muistamisen ja kunnioittamisen merkeissä, tulen tässä esitelmässä tarkastelemaan koko suvun keskeistä roolia Oulun ja sen lähiympäristön kehityshistoriasa, erityisesti 18. vuosisadan ja 1900-luvun alkuvuosien ajalta.

Heti alkuun haluan korostaa sitä, että Snellman-suvun alkukoti ja keskeinen toiminta-alue on ollut Oulu ja Pohjois-Pohjanmaa.

Sukujuuret

Snellman-suvun ensimmäinen tunnettu edustaja on Kristiinan kaupungista kotoisin oleva Olof Jönsson Snellman (1630–1700), joka muutti v.1633 Uusikaupunkiin, jossa hänestä tuli raatimies ja valtiopäivämies. Kun kauppa ja merenkulku muodostuivat myöhemmin Snellman-suvun tärkeimmäksi toimialaksi, on syytä mainita, että jo Olof Jönsson Snellman harjoitti pienimuotoista kauppaa ja laivaliikennettä. Olof Jönsson Snellmanin poika Hans (1656–1690) muutti Ouluun toimien aluksi asianajajana ja sai sittemmin tullikirjurin viran. Hans Olofinpoika Snellmanista alkaa oululaisten ja Pohjois-Pohjanmaan Snellmanien vaikuttajasuku. Mutta ennen kuin esittelen tarkemmin sitä, haluan hetken pohdiskella Snellmanien edellä mainittua vanhempaa alkuperää. Heti alkuun on kuitenkin todettava, että sitä ei varmuudella tiedetä. Saksan kielessä schnell merkitsee nopeaa ja virkkua. Myös ruotsissa snäll-sanalla on ollut kiltin lisäksi merkitys virkku. Tästä näkökulmasta on merkittävää, että Snellman-suvun keskuudessa on ollut perimätieto, että Pielavedeltä kotoisin olevan valistuneen Virkkunen-nimisen talollisen pojan sukunimi olisi Oulun koulussa muutettu ajan tyyliin hienommaksi eli Snellmaniksi. Monet Snellmanit, mm. eduskunnan puhemies ja ministeri, Pudasjärven rovastin poika, Paavo Snellman muuttivat v. 1906 ja 1930-luvulla nimensä Virkkuseksi. On todettava, että tiede ja sukututkimus eivät ole löytäneet todisteita Snellman / Virkkunen -kytkennästä.

Näyttää aika ilmeiseltä, että Snellmanit ovat tulleet Suomeen Ruotsin kautta Saksasta. Suuria todistuskappaleita ei asiasta kuitenkaan ole, pieniä epäsuoria viitteitä siitä on jossain määrin löytynyt.

Em. tullikirjuri Hans Snellmanin pojan Johan Snellmanin Peter-poika (1713–1785) ja hänen jälkeläisensä ovat toimineet laajalti kirkollisviroissa Pohjois-Pohjanmaalla. Tähän sukuhaaraan kuuluivat myös em. Paavo Virkkunen sekä hänen poikansa pääjohtaja Matti Virkkunen. Johannes-pojasta (1711–1738) tuli opettaja ja tieteen tekijä, Gerhardista (1724–1771) pappi. Snellman-suvun eniten Oulussa vaikuttaneet edustajat ovat kuuluneet Tervolan kappalaisena toimineen Gerhard Snellmanin jälkeläisiin. Heihin on kuulunut myös suomalais-

suuden suurmies, professori ja senaattori aatelisarvon v.1866 saanut Johan Vilhelm Snellman (1806–1881), jonka syntymän 200-vuotisjuhlavuotta nyt vietetään.

Gerhard Gerhardinpoika Snellmanin sukuhaara

Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan historiallisen kehityksen valossa Snellman-suvun tunnetun osan neljännen polven edustajan, Tervolan kappalaisen Gerhard Snellmanin (1724–1771) pojan Tyrnävän kappalaisen, Gerhard hankin etunimeltään, (1748–1803) jälkeläiset muodostavat merkittävimmän osan. He toimivat monilla elämäntavoilla. Suuntaa antavana voidaan pitää laskelmaani, että Snellmaneista viidesosa toimi pappeina. Opettajina ja muina virkamiehinä oli kolmasosa. Merenkävijöitä, pääosin kapteeneja, oli 10 % ja 15 % oli talollisia. Joukossa oli myös jokunen ammattityöläinen. Oulun laivoja ja laivureita-kirjassa mainitaan 14 Snellman-nimistä merikapteenia, laivanvarustajaa tai laivuria, mikä osoittaa, että Snellmanit olivat oululaisen ulkomaankaupan pioneereja. Nykyisessä Oulun puhelinluettelossa on parikymmentä Snellmania. Krimin sodan (1853–56) alussa Oulusta käsin toimi kauppalaivasto, jossa oli 43 alusta. Useimmissa oli mukana omistajina, osaomistajina tai merenkulkijoina Snellmanejä. Mainittakoon, että Krimin sota vähensi Oulun laivaston kahteen alukseen. 21 oli kuitenkin ehditty sodan pelossa myydä ulkomaille, loput tuhoutuivat. Mainittakoon, että kauppaneuvos J. W. Snellman yritti kansainvälisiin suhteisiinsa perustuen estää englantilaisten Oululle aiheuttamat menetykset siinä kuitenkaan onnistumatta. Onnettomuudesta selvittiin kuitenkin yllättävän nopeasti.

Gerhard Snellmanin lasten ammattijakauma oli seuraava: Johan Gerhard pappi, Elisabeth Magdaleena aatelissukuun kuuluvan Carl Georg Montgomeryn puoliso, Anna Josefina värjärimestari Elias Piponiuksen puoliso (Elias Lönnrotin puolison Marian äiti). Kristian Henrik merikapteeni, myöhemmin maanviljelijä, J. V. Snellmanin isä, Eva Kristina, avioitui Limingan Haaran talon isännän Simo Anttilan kanssa, Benjamin oli Haukiputaan pitkäaikainen kanttori, Gabriel Snellman proviisori, siirtyi ulkomaille.

Snellmanilainen vaikuttaminen oli alkanut jo ennen Gerhard Snellmanin jälkeläisten sukupolvea, mutta suuret Oulun ja Oulun seudun sekä valtakunnalliset kehittäjät nousivat kahdesta seuraavasta sukupolvesta. Heistä on luonnollisesti ensimmäisenä mainittava senaattori, filosofian prosessori Johan Vilhelm Snellman (1806–1881). J. V. Snellmanin isä meni merikapteenikoulutukseen Tukholmaan, jossa Johan Vilhelm syntyi. Perhe palasi kuitenkin muutaman vuoden jälkeen Suomeen ja niinpä Johan Vilhelm kävi koulunsa Oulussa. Hän oli oppilaana Oulun triviaalikoulussa 1816–1822, minkä jälkeen hän kirjoittautui Turun Akatemiaan vuonna 1822, samana syksynä kuin Johan Ludvig Runeberg ja Elias Lönnrot. Filosofian kandidaattitutkinnon jälkeen Snellmanin virkaura ei lähtenyt liikkeelle hänen lahjakkuuttaan vastaavalla tavalla. Esteenä oli hänen suomalaisuuden asian hyväksi alkama laaja kehitystyö ja taistelu. Pohjalaisella sisukkuudella hän sittemmin taisteli vakaumuksellisten vaatimusten puolesta Kuopiosta käsin, missä hänellä oli opettajan ja rehtorin virka. Arvot ja vakaumukset syntyvät lapsuudessa – niinpä J. V. Snellmanin persoonallisuudessa on nähtävä myös Oulun triviaalikoulun vaikutus. Olisi mielenkiintoista tietää, mikä merkitys oli triviaalikoulujen ”seitsemän vapaan taidon”, mm. retoriikan ja dialektiikan opetuksella oppilaiden persoonallisuuden kehityksessä. Kun J. V. Snellmanin sanoma miellettiin oikein, hänestä tuli suuri, kenties kaikkien aikojen suurin Suomen ja suomalaisuuden kehittäjä. Hänen suuruutensa hyväksyttiin lopulta myös ajan korkeimmalla valtiollisella tasolla: J. V. Snellman aateloitiin vuonna 1866. Snellmanin valtakunnalliset teot ja vaikuttavuus heijastuvat luonnollisesti myös Oulun ja Oulun seudun kehitykseen. Tässä kuitenkin suurinta roolia näyttelivät J. V. Snellmanin serkut ja näiden jälkipolvet. Minä palaan vielä J. V. Snellmanin henkilöhistoriaan myöhemmin tässä esityksessä.

Oululaiset suurvaikuttajat

Utajärven kappalaisen Johan Gerhard Snellmanin (1769–1821) poika Johan Wilhelm (1809–1881) nousi talouselämän visionääriksi Oulussa. Ansioistaan hän sai vuonna 1859 kauppaneuvoksen arvon. Hän aloitti uransa 12-vuotiaana kauppa-apulaisena Kokkolassa. 16-vuotiaana hän lähti merille ja päätyi merikapteeniksi vuonna 1832. Johan Wilhelm Snellman osti Oulussa tervaa sekä ympäristöalueiden puutavaraa ja kuljetti maailman markkinoille. Hänellä oli kauppahuone ja useita sahayrityksiä.

Vuonna 1842 J. W. Snellman perusti toiminimen J. W. Snellman G:son (Gerhardsson), mistä kehittyi suuri vientiyritys. Kaikkiaan Snellman-suvun yritykset olivat erittäin merkittäviä työllistäjiä Oulussa ja ympäristössä ja firmat menestyivät hyvin. Henkilökunta nousi satoihin. Yksistään sukuun kuuluvissa Åström-yhtiöissä mainitaan olleen parhaillaan jopa 500 työntekijää. J. W. Snellman G:son kokosi huomattavan pääoman, jonka turvin syntyi myös merkittävä kauppalaivasto. Oulu purjehdittiin ja ”tervattiin” maailman kartalle. J. W. Snellman avioitui 1840 Jeanette Enbomin kanssa. Tämä oli Oulun kaupungin rahastonhoitajan Johan Herman Enbomin ja tämän aviopuolison Christina Tulindbergin tytär. Christina Tulindberg oli Oulun läänikirjanpitäjän, myöhemmin lääninkamreerin Eric Tulindbergin tytär. Isä tunnetaan Suomen ensimmäisenä merkittävänä säveltäjänä. Muutettuaan vastaavaan virkaan Turkuun vuonna 1809 Tulindbergistä tuli myös valtionvarainministeri hallituskonseljiin. Tulindberg oli 1700-luvun lopulla hankkinut talon Oulun Kirkkokadun ja Albertinkadun (silloisen Tehdaskadun) kulmasta. Talo, Kirkkok.24-Albertink.8, seisoo vaikuttavana 16:ne kadunpuolen ikkunoineen edelleen tuolla paikalla. Se toimi myös J. W. Snellmanin kotina. Siitä tuli toimiston osalta vilkas puu- ja tervakaupan keskus. Mutta siitä tuli myös merkittävä Oulun kulttuurielämän tapahtumapaikka. Eric Tulindberg aloitti, ilmeisesti ensimmäisenä Suomessa, talossa kamarikonserttiesitykset. Oulussa vieraili 1799 italialainen tutkimusmatkailija ja harrastajasäveltäjä Giuseppe Acerbi. Hän kertoo osallistuneensa Oulussa kamarikonsertteihin. On luultavaa, että ne tapahtuivat Snellman-Tulindberg-talossa Kirkkokadulla. Talon vieraisiin kuuluneeseen myös englantilainen Edward Daniel Clarke tutkimusmatkallaan Suomessa, myös Oulussa ja erityisesti Lapissa. Itse asiassa Clarke ja Acerbi tapasivat Oulussa 18–19.8.1799. Tulindberg ja Acerbi antoivat yhdessä kahden viimeksimainitun seurueen jäsenen kanssa illalliskonsertin. Mainitsen nämä seikat siksi, että molemmat maailman matkajat kokemuksineen ja julkaistuine kirjoineen olivat ehkä pieniä, mutta tehokkaita Suomen ja Oulun – oululaisen kulttuurin, oululaisuuden tunnetuksi tekijöitä. Tulindberg kuuluu em. tyttären avioliiton ja parin muun sukujen välisen naimakaupan kautta Snellmanien sukupiiriin.

J. W. Snellman toimi myös valtiopäivillä Oulun porvarisäädyn edustajana. Oulun kauppaseurassa hän oli merkittävä toimija ja vaikuttaja. Erikoisten luottamustoimien määrä oli kunnioitusta herättävä. Ennenkaikeksi J. W. Snellman on kuitenkin oululaisen liike-elämän pioneeri. Varallisuutta yhtiöllä oli hänen kuollessaan n. 1,314 miljoonaa silloista markkaa (noin 5 milj. euroa), joka oli merkittävä summa. J. W. Snellmanin lapsista Albert Oskar (1844–1894) ja Karl August (1849–1920) jatkoivat ja kehittivät isänsä aloittamia liiketoimia ja saivat molemmat kauppaneuvoksen arvon. Merkittävää oli, että J. W. Snellman G:son- yhtiö ja toiset suuret oululaiset kauppahuoneet, Bergbom ja Candelin lähtivät Snellmanien kanssa yhteistyöhön. Syntyi Uleå Ab. ja myöhemmin uusien osapuolten tullessa mukaan Oulu Oy. Albert Oskar Snellmanin ansiosta saatiin aikaan Snellmanien, Bergbomien ja paikallisten Peräpohjolan sahojen fuusio. Syntyi Kemin Puutavara Oy.

Päävastuu Snellmanien edellä mainituissa toimissa oli siis Albert Oskar Snellmanilla. Hänen yllättävän kuolemansa jälkeen 1894, vain 50-vuotiaana, vastuu siirtyi Karl August Snellmanille. K. A. Snellman oli yhtiöiden johdossa vuoden 1918 loppuun. Hänen kaudellaan tervan vienti tyrehtyi teräsrunkoisten höyrylaivojen valla-

tessa merenkulun. Laivatervaa ei enää tarvittu. Muu metsäteollisuus ja kauppa ja merenkulku kuitenkin jatkuivat menestyksekkäästi. Kauppiaina ja merenkulkijoina menestyivät myös monet edellä mainitsemattomat Snellman-perheen edustajat mm. Karl August ja Albert Oskar Snellmanin veljet Johan Georg ja Henrik Wilhelm. Sisar Maria Matilda avioitui Torniossa Ouluun muuttaneen kauppaneuvos Hemming Åströmin kanssa. Åströmeillä on ollut Oulussa menestyviä nahkateollisuus- ym. yrityksiä. Voidaan sanoa, että hyvin monet jo laajaksi kasvaneen Snellman-suvun jäsenistä olivat mukana kehittämässä oululaista liike-elämää. Mukana oli myös muita vaikuttajasukuja.

Oulun myönteinen työllisyys-ym.kehitys näkyy myös väestötilastossa. Huolimatta 1700- ja 1800-luvun kato-
vuosista, kaupungin paloista sekä 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun siirtolaisuudesta Oulu kasvoi tasaisesti. 1800-luvun ja 1900-luvun vaihteen molemmin puolin Oulusta muutti USA:han 4400 henkilöä ja koko maakunnasta 44000 ihmistä meni siirtolaisiksi. Siitä ja em. suurista onnettomuuksista huolimatta kaupunki kasvoi. Seuraavassa on suuntaa antavia asukaslukuja:

1800 : yli 2000

1820 : yli 3000

1850 : 6000

1870 : 7300

1910 : 16200

1917 : 21000

Snellmanien yhteiskunnallinen ja sosiaalinen toiminta

Albert Oskar, Karl August sekä Rovaniemen piirilääkäri Gustav Ferdinand Snellman toimivat valtiopäivämiehinä. Albert Oskar Snellman pyrki saamaan Ouluun mm. täydellisen suomenkielisen lyseon sekä rautatien Oulusta Kajaaniin ja Tornioon. Karl August Snellmanin valtiopäivillä toimimisen muistona mm. Oulun tuomiokirkkoon saatiin tornikellojen valaistus – Karl August lahjoitti valtiopäiviltä saamansa palkkiot Oulun kaupungille. Hän halusi antaa palkkiot ”tarkoitukseen, joka tuo mahdollisimman paljon iloa mahdollisimman monelle Oulun asukkaalle.”

Snellmanien rooli Oulun kunnallisissa hallintoelimissä oli vaikuttava. Albert Oskar Snellman oli kaksi kautta kaupunginvaltuuston puheenjohtajana. Hän ja Karl August Snellman toimivat lukemattomissa muissa kunnallisissa elimissä sekä myös valtion työryhmissä. Erittäin merkittävää oli heidän ja muiden suvun edustajien toiminta Oulun kauppaseurassa. Johan Wilhelm, Albert Oskar ja Karl August Snellman toimivat seuran puheenjohtajina yhteensä 50 vuotta. Ei ole epäilystä siitä, että mainitut Snellmanit olivat 1800-luvun lopun Oulun keulahahmot sekä kunnallisella että liiketoimintojen sektorilla. Heidän työnsä arvo tunnustettiin mm. muuttamalla Tehdaskatu (Tehtaankatu) Albertinkaduksi. Kaupungin valtuusto teki asiasta päätöksen v.1907. Mielestäni ko. teolla kunnioitettiin Albert Oskar Snellmanin ohella koko hänen sukuaan. Liekö sattuma vai tarkoituksellinen teko se, että Albertin nimi liitettiin siihen katuun, jonka varrella sijaitsi Snellmanien sukutalo.

Snellmanien sosiaalisesta mielenlaadusta olen jo edellä kertonut jonkun esimerkin. Se ilmeni lukuisilla eri tavoilla alkaen heidän kodistaan. Snellmanien kotitalon pihalla jaettiin joulun aikaan tuoretta leipää kaikille apua hakeville köyhille perheille. Katovuosina talon pihalla tarjottiin päivittäin lämmin ateria sadoille nälkää näkeville ihmisille. Erilaiset hyväntekeväisyyttä harjoittavat tai sitä läheisesti sivuavat järjestöt saivat vuosittain tukea Snellmanien yhtiöiltä. Kuvaavaa on luettelo Karl August Snellmanin jälkisäädöksistä. Kun perheen nuo-

rin lapsi Eiler oli kuollut vain 27-vuotiaana, se oli raskas isku isä Karl Augustille ja Alma-äidille. Eilerin koulu sai merkittävän lahjoituksen stipendeihin ja köyhien oppilaiden tukemiseksi. Kuolinvuoteella Karl August Snellman kertoi lapsilleen, että hän toivoi, että Eilerin muistolle annettaisiin sama osuus perinnöstä kuin muillekin. Se tuli lahjoittaa Oulun köyhien lasten hyväksi. Perijät aviopuolisoineen, August ja Lucy Snellman, Signe ja Walter Snellman sekä Mary ja Gustaf Schauman toteuttivat Karl August ja Alma Snellmanin toivomuksen tinkimättä. Luettelo lahjoituksista on seuraava:

1. Ouluun perustettava lastenparantola	3.000.000 mk.
2. De gamlas hem	450.000 mk.
3. Diakonissakoti	350.000mk.
4. Köyhien eläkerahasto Pauvres Honteux (Kainot köyhät)	250.000mk.
5. Svenska gården	200.000mk.
6. Palvelijatarkoti	100.000mk.
7. Kauppakoulu	50.000mk.
8. Teollisuuskoulu	50.000mk.
9. Epileptikkojen koti	50.000mk.
10. Raajarikkoisten koti	50.000mk.
11. Hannala-huvila Diakonissakodille, ylläpitoon	25.000mk.
12. Pelastusarmeija slummiyöhön	25.000mk.
13. Oulun kansakoulut (jouluarjoiluun, stipendejä)	50.000mk.
14. Tuberkuloosin vastustamisyhdistys	100.000mk.
15. Siunauskappelirahasto	75.000mk.
16. Nuorten ystävät	75.000mk.

Suomussalmen kunta (Köyhien oppilaiden vaatetukseen) ym. pienempiä lahjoituksia mm. pitkäaikaisista palveluista.

Päälahjoituksella 3 miljoonalla markalla Ouluun piti perustaa lastenparantola. Sitä varten perustettiin Stiftelsen Alma och K. A. Snellman Säätiö 21.2.1921. Säätiön peruskirjassa määrättiin seuraavaa:

"Perustettavan laitoksen tulee toimia tuberkuloosin ja muiden kroonisten tautien leviämisen estämiseksi lasten keskuudessa. Sen tuli tarjota maksutonta hoitoa sekä terveellistä oleskelua heikoille, huonosti ravituille sekä risatautisille (eräs tuberkuloosin muoto lapsilla). Parantolan tuli olla laitos, jossa "hoidokkaat" saavat nauttia tarkoituksenmukaista henkistä ja ruumiillista huoltoa, niin että he hyvällä ravitsevalla ruoalla sekä sopivalla toiminnalla, kuten veisto-, käsityö- ja puutarhatöillä voivat voimistua ja toipua ja myöskin kouluopetuksen sekä kasvatuksen avulla saavuttaa tarpeellisia alkeistietoja".

Lastenparantolan rakentamiseksi Ouluun ryhdyttiin nopeisiin toimiin. On syytä korostaa, että sen toimintaperiaate oli erittäin uudenaikainen: Parantolan tuli estää erityisesti krooniseen tautiin vakavassa sairastumisvaurassa olevia lapsia sairastumasta samalla kun se antoi myös hoitoa jo sairastuneille. Oulun kaupunki tuli suunnitelman toteuttamiseen mukaan innolla. Säätiötä perustettaessa jo tiedettiin, että kaupunki antaa tulevan parantolan käyttöön kauniin männikköisen alkuaan 30 hehtaarin maa-alueen Nokelan kankaalta. Lisäksi sopimukseen liitettiin 1000 m²:n palsta läheiseltä Limingan lahden rannalta lasten uimapaikaksi. Sopimusaika alueen käytöstä oli hieman vajaat 100 vuotta, eikä vuosivuokrakaan päätä huimannut; se oli 30mk./vuosi (n.10 euroa)

Parantola suunniteltiin huolella käyttäen maan parhaita asiantuntijoita. Arkkitehdiksi valittiin tunnettu suunnittelija V. J. Sucsdorf.

Toisen maailmansodan ja Suomen vapaussodan seurauksena kehittynyt inflaatio keskeyttivät kuitenkin suunnitelmien toteuttamisen. Vuonna 1932 kuitenkin rakentamiseen ryhdyttiin pyrkien samalla helpottamaan Oulun seudun työttömyyttä. Nokelaan, nykyiseen Mäntylään nousi upea kivirakennus, jossa oli 30-paikkainen hoidokki- potilasosasto ja tarvittavat tekniset ja henkilöstön tilat. Yksikön käyttöön päästiin vuoden alusta 1935. Jo ensimmäisestä vuosikertomuksesta käy ilmi, kuinka huutavaan tarpeeseen laitos joutui vastaamaan. Kaupungille ei tullut asiasta kustannuksia, niistä vastasi Snellman-säätiö.

Talvi- ja jatkosota keskeyttivät hyvin alkaneen toiminnan. Tilat tarvittiin Oulussa toimivan suurimmillaan peräti 2000 potilaspaikkaa käsittävän Sotasairaala 32:n toimintaan. Sodan jälkeen säätiö joutui toteamaan, että inflaation vuoksi se ei enää pysty vastaamaan lastenparantolan kuluista. Rakennukset voitiin kuitenkin osoittaa säätiökirjan mukaisiin tarkoituksiin. Snellman- kodissa toimi 1945–1960 joulumerkkikoti, lasten tuberkuloosin ehkäisyyn keskittynyt yksikkö. Senjälkeen rakennuksia käytettiin OLS:n, sittemmin OYKS:n lastenpsykiatristen ja muiden lasten ja nuorten kroonisia sairauksia tai vammoja potevien hoitoon. OYKS:n lastenkliniikan valmistuttua toiminta siirtyi sinne. Suunnitelmissa oli Snellmankodissa Oulua ja koko pohjois-Suomea palveleva lasten kuntoutusyksikkö. Sen perustaminen kuitenkin kaatui valtion rahoituksen estymiseen. Kiinteistöt myytiin Oulun kaupungille. Kauppaan liittyi toivomus, että kiinteistöjä käytettäisiin Oulun lasten ja lapsiperheiden tarpeita vastaaviin toimintoihin, säätiökirjan hengen mukaisesti. On ilo todeta, että Oulun kaupunki on tarkoin noudattanut mainittua toivetta. Snellmankoti on sekä fyysinen että toiminnallinen muistomerkki Snellmanien Oululle tekemistä palveluista ja snellmanilaisesta hengestä.

Snellmanit toimivat Oulun sosiaalisissa palveluissa merkittäväällä panoksella hyvin monilla sektoreilla erityisesti vammaisten lasten ja nuorten hyväksi. On syytä todeta, että tässä kunnostautuivat erityisesti myös Snellman-perheiden naiset. Sofia Karolina (Lina) Snellman antoi ko. toimintaan koko elämäntyönsä. Hänestä tuli diakonissa ja sittemmin Helsingin Diakonissalaitoksen pitkäaikainen (41 v.) johtajatar. Hän oli suuri johtaja. Hänen työnsä diakonissalaitosten ja diakonissojen työn kehittämisessä on ollut valtava. Hannu Mustakallio katsoo Oulun Diakonissalaitoksen historiassa, että Lina Snellman on kiistatta merkittävin suomalainen diakonissa kautta aikojen.

Snellmanit korkean hengenviljelyn edistäjinä

Snellmanien suvun tähtiedustaja korkeimman hengenviljelyn alalla oli tietysti tämän juhluvuoden-kohde siveysopin ja tieteiden järjestelmän professori Johan Vilhelm Snellman (1806–1881), kuten olen jo maininnut.

Johan Vilhelm Snellman oli erittäin lahjakas ja väsymätön mielipiteiden muokkaaja. Korostaessaan voimakkaasti suomalaisuuden ja suomenkielen aseman parantamista sekä kansalaisyhteisyyksiä ja – vapauksia, myös akateemista vapautta, Snellman joutui vallanpitäjien boikottiin keisarillisessa Suomen suuriruhtinaskunnassa. Edessä jo näkyneet loistava yliopistoura estyi pitkäksi aikaa. Se ei kuitenkaan estänyt Snellmanin äänen, ”huutavan äänen korvessa” kaikumasta kaikkialle Suomeen, kaiken kansan kuultavaksi. J. V. Snellman oli kirjallisesti kansallisen herättämisen suurmies. Mielestäni yksi hänen merkittävimmistä sanomistaan oli kansallistunnon herättäminen ja kasvattaminen. Hän julisti: ”Vain hyvä kansallistunto synnyttää valtion.” Voi hyvin ymmärtää, että se tuntui vakavalta uhkalta vieraan vallanpitäjän korvissa. Mutta lopulta ääni ja vakaumus

voittivat vastustajat. Vuonna 1856 Snellman nimitettiin em. filosofian professorin virkaan Helsingin yliopistoon sekä aateloitiin vuonna 1866.

J. V. Snellmanin vaikutus Suomessa näkyi lähes kaikilla elämänoilla. Hän oli viisi vuotta senaatissa nykyistä valtionvarainministeriä vastaavassa tehtävissä. Hän oli kansainvälisesti arvostettu filosofian tutkija. Mutta näiden lisäksi hän vaikutti yhteiskuntajärjestelmiin, teollisuuteen, maatalouteen, moninaisesti sivistyselämään mm. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran esimiehenä, koulumiehenä, lehtimiehenä. Pankkimiehenä ja senaattorina Snellman toteutti mm. suunnitelman Suomen omasta rahasta. Luetteloa voitaisiin jatkaa. J. V. Snellmanin ansiota oli vuoden 1863 asetus Suomen kielen oikeuksista. Sen merkitys kansallistunteen vahvistumiselle oli ratkaiseva ja se loi perustan maamme itsenäistymiselle. Voidaan perustellusti kysyä, mikä olisi ollut Suomen valtiollisen elämän kehitys ilman J. V. Snellmanin monikaistaista toimintaa ”huutavana äänenä korvessa”? J. V. Snellman oli alkuperältään oulunseutulainen, joka kävi koulunsa Oulussa. Työ koitui koko Suomen hyväksi ja sillä oli myös kansainväliset kosketukset ja heijastukset. Mutta kenties paras vaste tuli Snellmanien kotiseudulta Pohjois-Pohjanmaalta ja J. V. Snellmanin koulukaupungista Oulusta.

Tieteen alalla varsinaiseksi oululaiseksi varhaiseksi vaikuttajaksi nousee J. V. Snellmanin isoisän setä Johannes Snellman (1711–1738). Hänen väitöskirjansa on ensimmäinen tieteellinen esitys Oulun historian alkuajoista ja kaupungin kulttuurimaantiedosta. Tästä syystä esittelen sen yksityiskohtaisesti.

Tutkiessani Stiftelsen Alma och K. A. Snellman Säätiön historiaa, silmiini osui Axel Bergholmin sukukirjasta (Suomen aatelittomia sukuja I ja II, Otava 1972) maininta: Johan Snellman (1711–1738), julkaissut 1737 Turun Akatemiassa väitöskirjan *De urbe Uloa I ja II*. Vähäinkin latinan tuntemukseni sanoi, että tuossa on vanhan Oulun historia. Pian kävi ilmi, että Oulussa pitkään toiminut latinankielen lehtori, filosofian tohtori, professori h.c. Walter J. Snellman oli v. 1946 kääntänyt sukulaisensa väitöskirjan suomeksi. Hyvällä 1940-luvun suomenkielellä kirjoitettu teos on 91-sivuinen. On ilo todeta, että Oulu-Seura, Oulun kaupunki ja Oulun Historiaseura ovat v. 2000 teettäneet Johannes Snellmanin väitöskirjasta uuden täydellisen version (218 s.). Se on kulttuuriteko. Tunnen velvollisuudekseni entisenä Oulun yliopistolaisena sekä Snellman-suvun harrastelijatutkijana arvioida Johannes Snellmanin väitöskirjaa vielä nyt, lähes 270 vuotta sen ilmestymisen jälkeen. Kirjan arvio perustuu lähinnä vuonna 1946 ilmestyneeseen painokseen. Toivon, että katsaus lisää 400-vuotiaan Oulun asujaimiston harrastusta kotikaupunkinsa historiaan.

Väitöskirjan sisältö on todella ansiokas. Se on 1700-luvun alun ja sitä edeltävän ajan Oulun historiallinen ja kulttuurimaantieteellinen oiva kuvaus. Olen tutustunut moniin 1700- ja 1800-luvun väitöskirjoihin. Johannes Snellmann käytti itse Johannes- eikä Johan-nimeä ja kirjoitti sukunimensä lopun kahdella n-kirjaimella; hän ilmeisesti uskoi tai tiesi suvun alkukodin olevan Saksassa, koska käytti saksalaista kirjoitustapaa? Väitöskirja on kenties korkeatasoisin näkemistäni ko.ajanjakson vastaavista teoksista. Tekijä toteaa mm., että historiallisen tiedon pitää aina tukeutua tieteellisiin dokumentteihin. Muutoin se on vähempiarvoista tai arvotonta. Hänen omassa kirjassaan tuo seikka on pyritty huomioimaan. Hänellä oli yksityisomistuksessa yli 450 aikaisempaa akateemista väitöskirjaa ja n. 150 nidettä teologiaa, klassista filologiaa ym. sisältävää teosta. 1700-luvun oloissa kirjasto oli todella suuri.

Johannes Snellmann oli siis samaa alenevaa sukupuuta, joka alkoi räätäli, raatimies, valtiopäivämies Olof Jönsson Snellmanista (1630–1700) ja johon ovat kuuluneet mm. senaattori Johan Vilhelm Snellman, Elias Lönnrotin puoliso Maria Piponius, kansanedustaja, eduskunnan puhemies, opetusministeri Paavo Virkkunen

(vuoteen 1906 saakka Snellman) ja hänen poikansa pääjohtaja Matti Virkkunen. Johannes Snellman oli Snellman-säätiön peruspääoman lahjoittajan Karl August Snellmanin isoisän veli.

Johannes Snellman tuli ylioppilaaksi Uppsalassa v. 1731. Hän opiskeli Uppsalassa vuoteen 1736 ja sen jälkeen Turun Akatemiassa valmistuen maisteriksi v. 1738. Hän oli Oulun triviaalikoulun collega inferior (nuorempi lehtori) 1733–1737 ja collega superior (vanhempi lehtori) vuodesta 1737 varhaiseen kuolemaansa 1738 saakka.

Väitöskirjan esipuheessa Johannes Snellman kertoo, miksi hän on nähnyt tarpeelliseksi ryhtyä kirjoittamaan Oulun historiaa. Hän kirjoittaa: ”Ensimmäinen ja tärkein syy, joka saa minut tähän vaivannäköön, on harras kiintymys ja halu tuntea ja vaalia sitä, johon kaikki rakkaus sisältyy, so. kotiseudun ja isänmaan historiaa”. Lause ei ole sanahelinää, vaan työn todellinen motivaatio. Se näkyy tekstissä punaisena lankana läpi koko kirjan. Voimallinen isänmaan ja kotiseudun rakkaus johtaa helposti myös ylisanoihin ja -sanontoihin, johon tieteellinen kritiikki helposti tarttuu. Niinpä Zacharias Topelius totesi Snellmannin väitöskirjasta: ”Sitä sokaisee muinaisuudella kiihkoileminen, mutta sillä on suuria paikallisia ansioita.” Tämän katsauksen kirjoittaja on nähnyt väitöskirjan asiasisällön dokumentteineen harvinaisen arvokkaaksi. Isänmaallinen ylistävä ote antaa sille vain persoonallisen värityksen, joka ei estä tosiseikkojen näkymistä. Mielestäni Johannes Snellmanin isänmaan ja kotiseudun rakkaus muistuttaa J. V. Snellmanin aatemaailmaa.

Kirjan osa-alueet

Väitöskirjan sisältö jakaantuu 19 osa-alueeseen. Siinä kuvataan Oulua ja sen ympäristöä maantieteelliseltä näkökannalta. Oulu-nimen alkuperä saa osakseen perusteellisen pohdinnan, samoin kaupungin synty ja alkuvaiheet. Kirjassa käsitellään kaupungin hallintoa ja kaupunkilaisten oikeuksia. Kuninkaan edustajina Oulussa olleet ”linnaherrat”, käskeynhaltijat esitellään kaikki. Kirkko, raatihuone ja triviaalikoulu saavat kukin oman kuvauksensa, johon liittyy kronologisessa järjestyksessä laaditut luettelot kirkkoherroista, kappalaisista, rehtoreista ja muista opettajista sekä pormestareista ja raatimiehistä. Ne ovat oivaa materiaalia mm. henkilöhistorian kannalta. Oulun talouselämää kuvataan monipuolisesti sekä liiketoiminnan että yksittäisten perheiden kannalta. Asiallisen kuvauksensa saavat mm. kaupungin asuintalot. Kaupunkilaiset ovat pääsääntöisesti kunnollista väkeä: ”Eletään sovinnossa, harrastetaan rauhaa, totellaan viranomaisia ja heidän säädöksilleen annetaan täysi arvo, ja pappeja kohdellaan mitä suurimmalla arvonannolla ja kunnioituksella.” Erikoista mainosta saa oululainen vieraanvaraisuus. Siitä on kansainvälisestikin todisteena myöhemmin 1700-luvun lopulta italialaisen em. Guiseppe Acerbin ja englantilaisen Edward Clarken kuvaukset Oulun vierailustaan. Oulun ilmanala saa Snellmannilta vallan ylistävän kuvauksen, mikä tuntunee nykyoululaisista todellisuuden vastaiselta, mutta 1700-luvulla teollisuuden päästöt eivät häirinneet ja luonto oli rauhaisaa maalaismaisemaa.

Johannes Snellmann päätyy oululaisten elinkeinoja arvioidessaan siihen, että Oulu ympäristöineen soveltuu kesän lyhydestä huolimatta hyvin maanviljelyyn ja karjanhoitoon. Siihen liittyvästä kotiteollisuudesta tekijä päätyy jopa ylistäviin sanontoihin. Snellmannin mukaan oululainen kotivoi on mitä herkullisinta, ”eikä sitä säilytetä ainoastaan paikalliseen käyttöön, vaan kaupataan myös tukholmalaisille, jotka sitä ahneesti tavoittelevat”. Snellmann kertoo edelleen: ”Myös paraslaatuista ja mitä maukkainta juustoa valmistetaan, ja jos saa luottaa Olaus Magnukseen, se voi kilpailla kuuluisien parmalaisten tuotteiden kanssa.” On syytä kertoa, että Olaus Magnus (1490–1557) oli Ruotsin arkkipiispa ja kirjailija, joka v. 1518–19 vieraili Pohjois-Suomessa ja oleskeli myöhemmin Italiassa. Kun Italian pääministeri Silvio Berlusconi kiivaili EU:n elintarvikeviraston sijoittamiseksi Helsingin sijasta Parmaan toteamalla, että ”suomalaiset eivät tunne edes parmankinkkua”, tekisi mieli sanoa, että itse asiassa Parman tuntemisella on Suomessa pitkät perinteet. Meillä on jopa Snellmani-

laista väitöskirjatasoista tietoa 1500-1700-luvuilta alkaen Parman ja Suomen elintarvikkeiden vertailun tulok-
sista! Erikoiselta tuntuu Snellmanin toteamus, että pyydytety lohet käytettiin omissa kotitalouksissa. Niitä ei
riittänyt vientiin! Kuitenkin Oulu oli jo tuolloin kuuluisa suurista lohimääristään.

Entisillä ja nykyisillä oululaisilla lienee verraten vähän tietoa Oulun linnasta. Tässä suhteessa Johannes
Snellmanin väitöskirja korjaa tiiviillä kerronnallaan kyseisen kotiseutusivistyksen aukon. Itse asiassa kaupunki
syntyi Oulun linnan suojaan. Linna oli perustettu jo Juhana III:n aikana ja valmistui v. 1570. Vuonna 1590
linnan varustuksia ja varusteita lisättiin oleellisesti. Linna sijaitsi strategisesti hyvällä paikalla ”Oulujoen suulla
saarella, joka kohosi seitsemän jalkaa merenpinnan yläpuolelle ja oli putousten ympäröimä”. Näin ollen sen
arveltiin olevan hyvänä suojana kaupungille. Linna, jonka rakennelmat kuvataan kirjassa tarkoin, oli tarkoitettu
suojaamaan Oulun seudulla usein ryöstö- ja hävitysretkillä olleita venäläisiä joukkoja vastaan.

Pääperusteena Oulun kaupungin perustamiselle oli se, että Perämeren rannalle tarvittiin hyvä kauppapaikka
ja satama meritse tapahtuvia tavarankuljetuksia varten. Asian edistämiseksi kuningas antoi uuden kaupungin
asukkaille lukuisia etuoikeuksia ja taloudellisia etuja. Näistä on syytä mainita oikeus ja valta kaataa ja omilla
aluksilla viedä valtakunnasta mastopuita, piiruja, palkkeja ja halkoja sekä polttaa ja viedä tervaa. Lisäksi he
saivat yleisen kalastusoikeuden. Nykyoululaisenkin on helppo ymmärtää, että noilla toimenpiteillä luotiin tule-
van Oulun teknologiakeskittymän ensiperusta. Niihin perustui myös Johannes Snellmanin laajaksi kasvaneen
suvun taloudellinen menestystarina 1800-luvun Oulussa.

Lukijaa saattaa hämmästyttää se, että 1700-luvun alkupuoliskolla kuvatussa Oulun asemakaavassa monet
kadut esiintyvät jo periaatteessa oikeilla paikoilla ja oikean suuntaisina. Maininnan saavat Valta- eli Hallitus-
katu, Torikatu, Kirkkokatu, Kajaaninkatu ja Linnankatu. Koskista esitellään Merikoski, jonka jälkeen tulee ala-
virran puolella Kallisen virta, Linnankoski, Ämmänkoski sekä Tuiran eli Raatin korva. Paikannimistä suurim-
man huomion saa luonnollisesti nimi Oulu ja Uleåborg. Ruotsinkielisellä nimellä on paljon vertailukohteita ja
se luonnollisesti tarkoittaa Oulujoen (Uleå) varressa olevaa linnaa. Mutta mistä tulee sana Oulu? Asiasta on
tuoreita perusteltuja selvityksiä, mutta Snellmanin väitöskirjan kannanotto lienee juuri varhaisen esitysajan-
kohdan vuoksi arvokas. Snellman korostaa, että Oulu-nimestä ei löydy vanhoja lähteitä. Kuitenkin nimi näyt-
tää olleen käytössä seudun varhaisimmasta asutuksesta alkaen mm. nimissä Oulujoki ja Oulujärvi. Johannes
Snellmanin esittämän vanhan perimätiedon mukaan nimi saattaisi johtua tarunomaisesta lappalaisesta, jonka
nimi oli Oulas (Olli, Olavi, Olof, Oula). Asian taustalle maininnan saavat pyhä Olavi ja Eulerus, jotka olivat
jalosukuisia ja joita tuon ajan yleisen tavan mukaan vedettiin monien asioiden avainhenkilöiksi ja sankari-
hahmoiksi, pyhimyksiksi ja suojeluspyhimyksiksi. Snellman katsoo, että suomalaisillakin on muiden kansojen
tapaan oikeus koristaa menneisyyttään arvohenkilöillä. Pitäytymättä näihin totean, että perimätiedon mukaan
Oulas-nimeen kytkeytyvä pakolainen oli muinoin asettunut Oulun seudulle laajan ja kuuluisan järven rannalle,
yhdeksän peninkulmaa itäänpäin kaupungista. Kertomus jatkuu: ”Ja kun itse järvestä oli saatavissa erittäin
runsaasti kaikenlaisia mitä maukkaimpia kaloja ja lisäksi ympärillä olevat metsät tarjosivat erittäin runsaasti
jäkälää – lappalaisten koko hyvinvointi tai rikkaus näet perustuu pelkästään poroihin – olivat hänen (*pakolai-
sen*) jälkeläiset ja sukukunta levinneet kaikkialle ympäristöön.” Kantaisä oli antanut nimensä (Oulas, Ula)
järvelle ja joelle: Ulajerwi, Ulajoki. Ilman em. koristekytkentää pyhiin miehiin Oulu-nimeen johtava kertomus
olisi looginen ja sanojen muotoon hyvin sopiva.

Olen edellä esittänyt esimerkkejä Johannes Snellmanin 1837 esittämästä väitöskirjasta. Se on edellä käyvä
myös väittelymenetelmän kannalta. 1700-luvulla ja vielä pitkälti 1800-luvulla akateemiset väitöskirjat olivat

lähes poikkeuksetta valvojan I. kustoksen (praeses) kirjoittamia. Väittelijän piti väitöstilaisuudessa pystyä keskustelemaan aiheesta latinaksi ja itse asiassa puolustamaan esimiehensä mielipiteitä. De urbe Uloa on Johannes Snellmanin itsensä kirjoittama. Näin hän on keskeinen tienraivaaja väitöstilaisuuden ja sen kautta tieteellisen koulutuksen ja kirjoittamisen kehittämisessä.

Snellmanin väitöskirja on myös käsittelytavaltaan ja lähdeaineiston kriittisen käsittelyn kannalta pitkälti uraa uurtava, uutta akateemista linjaa hakeva. Esitetty aineisto, joka lähinnä liittyy nykyisen kulttuurimaantieteen piiriin, on Oulun ja Oulun seudun perushistoriaa. Väitöskirjan loppu on historiallinen sekini: ”Muuten sydämemme syvimmällä huokauksella toivomme, että KORKEIN SALLIMUS antaisi armonsa kilven nyt ja vastedes suojella KAUPUNKIAMME sekä varjella sitä ehompana ja turvattuna, *niin kauan kuin koko maailman rakennus kestää!*”

Myöhempi historia osoittaa, että väittelijän harras toive on toteutunut. Huolimatta Oulua kohdanneista suurpaloista, pommituksista ym. koettelemuksista kaupunki on kehittynyt ja pärjännyt hyvin. De urbe Uloa -väitöskirjan lukeneesta tuntuu, että nykyinen Oulu yliopistoinen, korkean tason tekniikan keskukseineen, kulttuurilaitoksineen, sosiaalihuoltoineen ym. hyvine avuineen on kehittynyt Johannes Snellmanin ilmaiseman kotiseudun rakkauden pitkäaikaisena ilmentymänä. Ehkäpä taustalla ovat henkisesti snellmanilaiset geenit.

Kunnioittaakseen Johannes Snellmanin mallikasta väitöskirjatyötä vuodelta 1737 oululainen Snellman-säätiö on antanut viiden vuoden välein jaettavalle väitöskirjapalkinnolleen nimen Stiftelsen Alma och K. A. Snellman Säätiön Johannes Snellman -palkinto. Se tulee kertomaan uusille tohtoripolville oululaisen akateemisen tutkimuksen pitkistä perinteistä ja korkeasta laadusta.

Johannes Snellmanin väitöskirja on ikävuosistaan huolimatta, tai ehkä juuri siksi, paras mainos ”snellmanilaiselle” Oulun kaupungille. Siitä henkii J. V. Snellmanin kansallisuusaatetta vastaten Oulun kotiseutuaate ja kotiseudun rakkaus.

Johannes Snellmann kuoli nuorena, vain 27-vuotiaana lin satamassa palatessaan Turun akatemiasta. Kuolinsyytä ei tiedetä. Itse epäilisin syyksi laivaruoista kesähelteellä saatua vakavaa infektiota, ruokamyrkytystä. Jos hän olisi saanut elää normaalipituisen elämänkaaren, Suomi olisi ilmeisesti saanut suuren kansallisen herättäjän Oulusta, jo noin 100 vuotta ennen J. V. Snellmania. ”Joka ei tunne menneisyyttä, ei näe tulevaisuuteen” on kauan sitten havaittu totuus. Historialliset faktat muodostavat kehityksen perustan, ovat sen kulmakiviä. Johannes Snellmannin väitöskirjan sisältö on tässä suhteessa arvokas Oulun kaupungille. Se on arvokas myös siksi, että se vahvisti oululaisten itsetuntoa, loi uskoa omien voimien kantavuuteen, uskoa tulevaisuuteen. Kirja kuuluu suuriin oululaisiin merkkiteoksiin.

Yhteenveto

Olen edellä esittänyt esimerkkejä Snellmaneista, Snellmanien laajasta suvusta Oulussa punaisena lankana heidän työnsä ja toimintansa kotikaupungin kannalta. Snellmanien huippuvaikutusaika Oulussa kesti parisataa vuotta 1700-luvun alkupuolelta 1920-luvun lopulle. Se oli tervaporvarikauden ja puutavarateollisuuden sekä kaupan ja merenkulun huippuaikaa. Se toi työpaikkoja ja hyvinvointia. Snellmanit vaikuttivat paljon vähäosaisten oululaisten tilanteen parantumiseen. Heillä oli suuri sosiaalinen mielenlaatu ja sydän. Snellmanien

papit toimivat mieslukuisasti Pohjois-Pohjanmaan seurakuntaelämän palveluksessa, aikana, jolloin myös kirkko oli moninaisen kehityksen keskellä. Snellmanit olivat kiistattomasti, ei vain oululaisen liike-elämän, vaan myös kunnalliselämän suuria vaikuttajia. Heidän työnsä näkyy jopa Oulun katukuvassa. Itse asiassa Snellmanien vaikutus 1700-luvulta alkaen on myös perustan luomista tieteelliselle tutkimuksille ja kulttuuri-toimille. Voidaan aiheellisesti kysyä, mitä kaikkea olisi jäänyt Oulun kehityksessä ilman Snellmaneja tapahtumatta. Kukaan ei tietäne kattavaa vastausta. Taloudellinen ja teknillinen toiminta, tiede, taide, yhteiskuntaelämä, kansalaisten yleinen käyttäytyminen, seurakuntaelämä, itse asiassa kaikki sivistyssektorit kulkevat käsi kädessä toisiinsa kytkettyinä. Näin ollen Snellman-persoonien ja heidän toimintojensa heijastuma Ouluun on ollut monitahoinen. Eikä sitä voida, eikä pidäkään ryhtyä kvantitoimaan. Sanoisin, Snellmanit loivat tukevan pohjan sekä teknologia-Oulun että humanin Oulun kehittymiselle. Se pohjautuu snellmanilaiseen henkeen. Yksi sen näkyvä heijastuma on myös Stiftelsen Alma och K. A. Snellman säätiö, joka on nyt aikaisemman sosiaalilääketieteellisen toiminnan jatkoksi kolmen vuosikymmenen ajan tukenut oululaista tieteellistä tutkimusta kroonisesti sairaiden lasten hoidon ja ennusteen parantamiseksi sekä sairauksien estämiseksi. Se on pieni säätiö, mutta vaatimatonkin jatkuva tuki on ollut merkittävä sekä elimellisten että psyykisten ja sosiaalisten kroonisten lastensairauksien ja ongelmien ehkäisyssä ja hoidon parantumisessa. Snellmanien työ lasten hyväksi Oulussa kantaa edelleen hyvää hedelmää. Terve lapsuus heijastuu aikuisiän terveyteen ja hyvinvointiin. Säätiö, jonka hallinnossa myös Oulun kaupunki on mukana, on muistuttamassa Snellmanien ja kaupungin vuosisataisesta yhteistyöstä kotipaikkakunnan parhaaksi.